

Socialdepartementet

Yttrande DS 2024:30 En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas

Dnr S2024/02012

Inledning

Skolverket ställer sig tveksam till förslagen som framkommer i utredningen. Under den senaste tiden har ett flertal utredningar och lagförslag hanterats som på ett eller annat sätt har beröringspunkter med DS2024:30, vilket gör konsekvenserna av förslagen svårbedömda. Det pågår också nationella satsningar med fokus på strukturerad samverkan i flera former med syfte att ge insatser tidigt och myndighetsgemensamt vilket kan ha effekter på behovet av utredningens förslag.

Skolverket ser att förtydliganden och ytterligare utredningar behövs för att kunna överblicka förslagen i utredningen särskilt i förhållande till skollagen. Skolverket saknar utredningens perspektiv i hur DS2024:30 förhåller sig till den nya socialtjänstlagen som träder i kraft 1 juli 2025. Utifrån att några av intentionerna i den nya socialtjänstlagen är att stärka det förebyggande arbetet, till exempel framgår att en uttrycklig bestämmelse ska föras in om att kommunen vid planeringen särskilt ska väga in behovet av tidiga och förebyggande insatser. Det blir också tydligt att kommunen får en skyldighet att vid planering av insatser samverka med region och andra relevanta samhällsorgan och organisationer. Utifrån den ökade samverkan och det som den nya lagstiftningen innebär ställer Skolverket sig tveksam till behovet av utredningens förslag.

Förskolan och skolan är en skyddsfaktor utifrån flera perspektiv, och precis som utredningen framhåller är en fungerande skolgång ett viktigt verktyg i att rusta barn och unga med kunskaper och verktyg inför vuxenlivet. Barnets vårdnadshavare ansvarar tillsammans med hemkommunen och huvudmannen för att tillgodose skolpliktiga elevers rätt till utbildning. Stöd till vårdnadshavare är viktigt för att säkerställa föräldrans ansvar gällande barns skolplikt. Skolverket

anser att samverkan mellan flera aktörer såsom socialtjänst och polis är av yttersta vikt för att motverka en ogynnsam utveckling hos barn och unga i behov av insatser från flera instanser. Myndigheten är dock tveksam till om den föreslagna föreskriften får önskad effekt gällande skolnärvaro och fullföljd utbildning.

I fråga om föreliggande betänkande svarar Skolverket endast på de delar som berör myndighetens instruktionsenliga förvaltningsområde.¹ Yttrandet berör således avsnitt 10.2.7 och 10.2.9. Skolverket ställer sig tveksam förslagen.

Skolverkets synpunkter

10.2.7 En särskild föreskrift om skolgång

Skolverket ställer sig tveksam till förslagen om en särskild föreskrift då skolplikt är reglerad i kapitel 7 i Skollagen². Föreslagen föreskrift tillför inget i förhållande till gällande lagstiftning.

Skolverket ser också utmaningar i att en annan myndighet fattar beslut om föreskrifter som ska gälla skolförfattningar.

Skolverkets bedömning generellt är att det behöver utredas vidare hur olika myndigheters utövande skulle förhålla sig till varandra givet att en myndighet ska utfärda föreskrift och en annan myndighet tillse efterlevnad som ligger inom ordinarie uppdrag.

10.2.9 En särskild föreskrift om praktik och annan sysselsättning

Skolverket ställer sig tveksam till förslaget om föreskrifter om praktik och annan sysselsättning. Målgruppen för praktik och annan sysselsättning är i första hand inte skolpliktiga och då insatser främst riktas mot frivilliga skolformer är Skolverket tveksam till om föreskriften får önskad effekt.

Enligt skollagen ska kommunen föra ett register över de ungdomar som omfattas av kommunernas aktivitetsansvar och rapportera in uppgifterna till Skolverket två gånger per år. Genom det kommunala aktivitetsansvaret är kommunerna skyldiga att hålla sig informerade om och erbjuda individuella åtgärder till ungdomar under 20 år som inte studerar i gymnasieskolan eller genomför någon motsvarande utbildning. Kommunen bör identifiera vilka myndigheter och andra aktörer som kan vara aktuella att samverka med inom ramen för aktivitetsansvaret, och skapa förutsättningar och ha ändamålsenliga rutiner för samverkan såväl inom kommunen som med berörda myndigheter och andra aktörer.

¹ Se 1 § förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk.

² Se kapitel 7 Skollag (2010:800)

Skolverket anser att det behöver utredas vidare hur olika myndigheters utövande skulle förhålla sig till varandra givet att en myndighet ska utfärda föreskrift och en annan myndighet tillse efterlevnad som ligger inom ordinarie uppdrag.

På Skolverkets vägnar

Tommy Lagergren
Avdelningschef

Undervisningsråd

Handlingen är beslutad i Skolverkets
elektroniska ärende- och
dokumenthanteringssystem av:
Eva Lindberg1 (Signerare) den 2025-03-
12
Tommy Lagergren (Signerare) den
2025-03-17.

I ärendets slutliga handläggning har även enhetschefen Anders Duvkär deltagit.